

Likabehandlingsplan

- plan för arbetet mot trakasserier,
diskriminering och kränkande behandling

Vibackeskolan

Giltighetstid: fr.o.m. november 2022- – t.o.m. november 2023

Ansvarig rektor: Karin Rönnblom

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn/elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en likabehandlingsplan är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetssätt

Vibackeskolan är en skola för alla, en skola där alla kan växa och mogna.

I vår skola skall du uppnå:

- Självförtroende
Käna att du kan
- Självkänsla
Käna att du är värdefull
- Självförtroende
Käna inre trygghet
- Kunskaper
Fakta och förståelse

Insatser av förebyggande och främjande karaktär

- Rastvärdar på alla raster för åk F-6.
- Fadderverksamhet för åk F-6.
- Trivselaktiviteter fördelat över året för låg- och mellanstadiet med pysseldag, temadagar, brännbollsturnering, påsk- och julsamlingar, avslutningslunch för åk 6, Vibackeloppet m.m.
- Städområden för åk F-9.
- Mobilfria lektioner på 7-9 och mobilfri skola på F-6.
- Åk 7-9 har mentorstid vid två tillfällen i veckan, dessa medför ökad möjlighet till stödjande relationer mellan elever och lärare samt stöd i skolarbetet. Vi eftersträvar kvalitet på mentorsträffar.
- Elevcafé med bemanning för aktivitet och samvaro för högstadieelever under raster. Viss försäljning av nyttigare fika bedrivs.
- Trivselaktiviteter fördelat över året för högstadiet sker vanligtvis i form av jul- och vårshow, pysseldag, temadagar, brännbollsturnering, avslutningslunch för åk 9 m.m.
- Samtliga pedagoger och elevhälsoteamet genomför under läsåret 22/23 utvecklingsarbete i team och lärgrupper. Syftet är att utveckla den pedagogiska, fysiska och psykosociala lärmiljön. Skolans fokus under läsåret är generella anpassningar och en likvärdig lärmiljö. Samt en implementering utav LGR22 i undervisningen.
- Gemensam undervisningsstruktur på alla lektioner.
- Bestämda genomtänkta platser för varje klass i klassrummen.

- "Lära känna dagar" sker vid två tillfällen för kommande åk 7. En dag på vårterminen och en dag vid höstterminens start.
- Två handledardagar där mentor tillsammans med eleverna i klassen genomför aktiviteter i samband med läsårsstart. Detta läsår ingår en av dessa dagar i samband med "lära-känna-dagen" för åk 7.
- Trivselenkäter för elever och personal, ett tillfälle per termin.
- Trygghetsteam som arbetar främjande, förebyggande och utreder händelser som uppstår snabbt.
- All personal har ett ansvar att identifiera riskområden genom att vara rastvärd i korridorer m.m.
- Elevrådet på skolan utser ett elevskyddsombud, som ska delta vid skyddsronder.
- På 7-9 finns en elevcoach som utgör vuxenstöd i elevcafé och korridorer.
- Handledarmanual, information och stöd för verksamheten.
- Välkomstmapp för nya elever, innehåller information om skolan till elev och vårdnadshavare.
- Skolans elevhälsoteam är ett tvärvetenskapligt team som arbetar med att ge stöd till pedagoger och elever.
- Samarbete med andra aktörer såsom socialtjänst och polis i form av förebyggande insatser och riktade insatser vid behov.

3. Kartläggning av riskområden

Kartläggning av låg- och mellanstadiets trivselenkäter påvisar i hög grad upplevelse av trygghet, kompisar att vara med och att eleverna tycker att de behandlar varandra på ett bra sätt. De upplever också att vuxna lyssnar på vad de har att säga samt att de kan påverka genom klassråd. Vidare framkommer att de allra flesta elever vet vilka de kan vända sig till i skolan om de upplever att de blir retade eller kränkta. De tycker också att de får den hjälp de behöver i skolan. Arbetsro under lektioner upplevs av majoriteten vara mycket bra/ganska bra samt att de tycker att de själva hjälper till att skapa detta.

Skolgården är indelad i olika zoner/lekområden. Detta utifrån att pedagoger observerat att konflikter uppstått mellan elever då det blir för många elever samtidigt inom områdena samt att några av de yngre barnen blivit rädda för de äldre eleverna. För att ge utrymme för aktivitet har vi delat in rasterna i F-3 och 4-6.

Kartläggning av trivselenkäter som elever genomfört på högstadiet under höstterminen 2022 visar att eleverna upplever i mycket hög utsträckning att de vet vem/vilka på skolan de kan vända sig till om de själva eller annan blir utsatt för kränkande behandling. Majoriteten av eleverna upplever att de trivs bra i skolan samt att de känner sig trygga. Eleverna upplever också i hög utsträckning att de har någon att vara med på raster. Resultaten visar också att elever upplever att det känns bra att gå till skolan samt att de får det stöd de behöver från lärare i sitt skolarbete.

Undersökningen visade på att eleverna upplever en viss stress över skolarbetet och då främst läxor och prov. Vi har dock som policy att inte ha mer än 2 prov/läxförhör per vecka.

Skolan har ett trygghetsteam vars mål är att aktivt arbeta med att främja och förbygga kränkande behandling samt hantera inkomna ärenden enligt handlingsplan. Kontinuerliga mötestider sker genom schemalagda träffar för deltagarna i trygghetsteamet. Dokumentation av ärenden har påvisat att kränkande behandling har förekommit mellan elever gällande attityder och språkbruk. Elever utsätter även varandra via sociala medier på fritiden som påverkar skolsituationen.

Riskområden som vi ser efter enkäten är orangea trappan i a-huset, korridoren utanför matsalen i a-huset samt omklädningsrum/dusch i gymnasalen. Utökning av öppettider av elevcaféet med bemanning har varit en del i att ge elever ökad möjlighet till sysselsättning på raster och umgängesytor. Uppmaningar till personal att röra sig på riskområden har skett.

4. Mål för arbetet

- Att varje individ behandlas respektfullt oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller ålder.
- Att alla som arbetar i skolan ska utgå från ett demokratiskt förhållningssätt, medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor även utanför den närmaste gruppen.
- Alla elever ska uppleva trygghet, trivsel och studiero. Vi agerar alltid snabbt och handlingskraftigt när kränkningar sker.
- Trygghetsteamet på skolan består av pedagoger och elevcoach som träffas kontinuerligt under hela läsåret. När eventuell kränkningar uppstår skall handlingsplanen följas. Se bilaga 1.
- Elever, vårdnadshavare och all personal på skolan skall vara väl förtrogna med likabehandlingsplanen. En förenklad kortversion har även utarbetats och lämnats ut till elever och vårdnadshavare för ökad möjlighet till detta.
- Alla medarbetare och elever ska känna sig trygga och trivas i skolan. Riskområden i skolan ska förebyggas för ökad trygghet.

5. Handlingsplan

- Rastvärdssystemet åk F-6 följs upp så att rasterna är bemannade i syfte att främja trygghet och trivsel. All personal är ansvarig.
- Nytt värdegrundsprojekt påbörjat som fortlöper över hela läsåret 22/23. I projektet fokuseras hur utveckling av socialt och emotionellt lärande samt ökad medvetenhet om mångfald i skola och samhälle kan bidra till att stärka lärare i sin yrkesroll i samhällen som präglas av mångfald

- Skolans förväntningar på vårdnadshavare och elever, och vise versa, presenteras i skolguiden och levandegörs genom bl a utvecklingssamtal, diskussioner, klassråd, elevråd m.m. Vidare införs ansvar klassvis för städ-områden avseende miljön på skolan. Detta ska följas upp av rektor och utvärderas i samråd med städpersonalen varje termin.
- Trivselenkäter ska följas upp och redovisas terminsvis. Elevhälsoteamet på skolan är ansvariga för detta.
- Trygghetsteamet ska ha fortsatta regelbundna träffar, ett tillfälle per vecka men också omedelbart vid akuta situationer. Samtliga är ansvariga för att arbetet sker enligt handlingsplanen. Utifrån kartläggning där det framkommer riskområden ska trygghetsteamet tillsammans med övrig personal utarbeta en plan med utökad vuxennärvaro i förebyggande och främjande syfte. Samordnare är skolans kurator och elevcoach.
- Likabehandlingsplanen ska årligen utvärderas och revideras. Rektor är ansvarig tillsammans med kurator och elevcoach.
- Likabehandlingsplanen och rutiner ska vara väl förtrogen hos personal, elever och vårdnadshavare. Denna ges också varje läsår ut i en förenklad kortversion till elever och vårdnadshavare. All personal på skolan är ansvariga.
- Personal arbetar tillsammans med elever kontinuerligt med värdegrundsarbetet. Exempelvis ses behov av att kontinuerligt samtala om förhållningssätt, samtalsklimat samt hur man agerar mot varandra på sociala medier.
- Handledarskap stärks genom stöd av utarbetad handledarmanual. Handledare och klass träffas vid två schemalagda tillfällen per vecka.
- Riskområden i skolan ska förebyggas samt främjas för ökad trygghet. Detta sker genom ökad vuxennärvaro i form av pedagoger och elevcoach i korridorer och i elevcafé. Rektor ansvarar för detta, all personal medverkar.

6. Utvärdering av genomförda insatser

Utvärdering av tidigare plan sker med stöd av trygghetsenkäter besvarade av elever. Rektor informeras om och följer upp ärenden som trygghetsteamet arbetat med.

Värdegrundsarbetet utvärderas kontinuerligt. Inriktning har varit avseende främjande och förebyggande arbete med mål som innefattar elevers måluppfyllelse, trygghet, närvaro och trivsel. Information om pågående arbete har synliggjorts vid APT-träffar.

Trygghetsteamets inkomna ärenden har skett enligt rutin och handlingsplan. Ärenden som inkommit har resulterat i upplösta konflikter.

7. Barns/elevs delaktighet i arbetet

- Vi arbetar kontinuerligt tillsammans med elever kring värdegrundsarbetet genom samtal och aktiviteter, skolans förväntningar av elever, elevers förväntningar av skolan, klassråd, elevråd, matråd, städområden.
- Handedartid ger ökad möjlighet till tillfällen av kvalitetstid, elever ges ökad möjlighet till delaktighet och stöd i skolarbetet samt ökad möjlighet till relationsskapande mellan handledare och elev.
- Trivselenkäter genomförs av samtliga elever på skolan terminsvis.
- På teamträffar och i utvecklingsarbete för pedagoger och elevhälsan under läsåret ges förutsättningar att arbeta för ökad delaktighet hos elever, avseende den pedagogiska, fysiska och psykosociala lärmiljön.

8. Rutiner för akuta situationer

Bilaga 1: Ärendehantering och konsekvenstrappan

9. Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

• **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

• **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

• **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

• **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

• **Funktionsnedsättning**

(i diskrimineringslagen funktionshinder)

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

• **Sexuell läggning**

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuellitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

• Ålder

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om
- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet ”sexuella trakasserier” innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

- **Mobbning**

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

- **Rasism**

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

- **Främlingsfientlighet**

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- **Homofobi**

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.

Bilaga 1

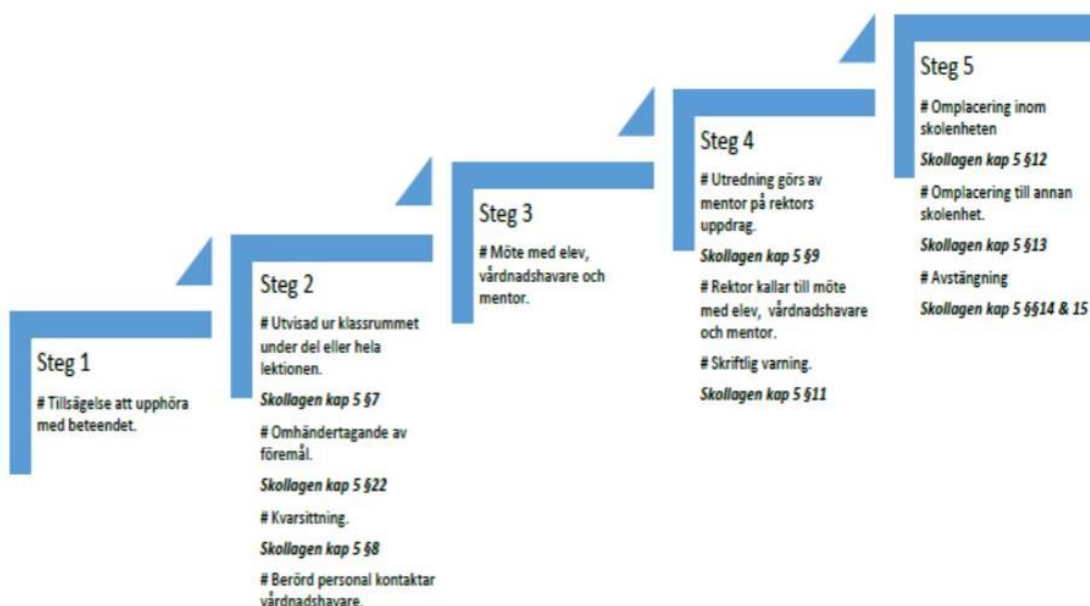
Ärendehantering & konsekvenstrappan

Rollfördelningen mellan mentor/klasslärare, trygghetsteam och rektor styrs via Konsekvenstrappan.

Mentor ansvarar för stegen 1-3, rektor för 4-5. Trygghetsteamet äger inga frågor, de är en resurs för mentor/klasslärare och rektor i processen.

Mentor/klasslärare

Mentorerna/klasslärarna äger ärendet från steg 1-3, men Trygghetsteamet kan vara

behjälpliga i alla stegen.

Rektor

Rektor eller Biträdande rektor äger ärendet från steg 4-5, men Trygghetsteamet kan vara behjälpliga i alla stegen.

Trygghetsteamet

I steg 1-3 rapporterar Trygghetsteamet till mentor/klasslärare, i steg 4-5 till rektor.

Trygghetsteamet lyfter deras ärenden på de schemalagda mötestiderna varje vecka, där de bestämmer om de behöver agera på ärendet eller om de ligger på en mentorsnivå.

Trygghetsteamet beslutar om insats tillsammans med rektor och/eller EHT.

Elevcoach

Trygghetsteamet består av flera kompetenser/roller: En av dessa är Elevcoachen, som inom ramen för Elevcoachuppsdraget har en annan roll än själva Trygghetsteamet. Elevcoachen är många gånger första kontakt i en situation, rapporterar till mentor. Detta får inte tolkas som att Trygghetsteamet per automatik är inkopplat.

Arbetsgång vid elevärenden

Nedanstående arbetsgång är kopplad till konsekvenstrappan. Rubriken motsvarar respektive trappsteg i konsekvenstrappan. Mentor äger punkterna 1-3, rektor 4-5. Trygghetsteamet kan vara med i alla trappstegen, men oftast inte förens i steg 2. Elevcoachen kan däremot vara med även i steg 1.

Steg 1 - Tillsägelse att upphöra med beteende

All personal på skolan har ett ansvar att vara observant på om diskriminering eller kränkande beteende/behandling förekommer, eller misstänks förekomma. Mottagare av sådan information är mentor/klasslärare. Mentor/klasslärare äger sedan frågan och avgör vad nästa steg skall bestå i. Viktigt är att allt dokumenteras, lämpligt är att man skriver i form av tjänsteanteckning och sammanfattar i blanketten *Ärendebeskrivning samt beställning till Trygghetsteamet* då har man allt samlat och har redan nödvändig information i beställningen klar.

Steg 2 - utvisning ur klassrum, omhändertagande av föremål, kontakta vårdnadshavare

Om ett avvikande beteende fortsätter trots steg 1, eller om företeelsen är av grövre art, skall hemmet kontaktas. Ett ärende kan alltså ta sin början på ett eller flera steg över steg 1. Denna kontakt tas av mentor/klasslärare. Även här dokumenteras enligt ovanstående princip.

Steg 3 - Möte med elev, vårdnadshavare och mentor

Om ett avvikande beteende fortsätter trots steg 2 skall vårdnadshavare och elev kallas till ett fysiskt möte. Detta kan göras som första steg om företeelsen är av grövre art. Mentor/klasslärare kallar och leder mötet. Här kan rektor och/eller trygghetsteam bjudas in, allt beroende på omständighet. Dokumenteras enligt principen i steg 1.

Steg 4 - Utredning, elev och vårdnadshavare har möte med rektor, skriftlig varning

Från och med punkten 4 tar rektor eller biträdande rektor över ärendet. Har ett ärende inte löst sig trots insatserna i steg 1-3 så är det inte längre mentors/klasslärares uppgift att driva

det. Dokumenteras enligt steg 1. Beslut om skriftlig varning kan bara tas av rektor eller biträdande rektor

Steg 5 - Omplacering inom enheten, omplacering på annan enhet, avstängning

Om konsekvenserna i steg 4 inte avhjälpt problemet kan rektor besluta om att omplacera eleven, i första hand inom enheten, i andra hand på annan enhet. Den yttersta konsekvensen är avstängning. Det är enbart rektor som kan besluta om detta, och här är det av yttersta vikt att dokumentationskedjan fungerat.